

Желанова В.,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології
та психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,
бульвар І. Шамо, 18/2, 02094 м. Київ, Україна
v.zhelanova@kubg.edu.ua

ORCID ID 0000-0001-9467-1080

Леонтєва І.,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,
бульвар І. Шамо, 18/2, 02094 м. Київ, Україна
i.leontieva@kubg.edu.ua

ORCID ID 0000-0002-8084-1912

**ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА
ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СТРУКТУРА, КРИТЕРІАЛЬНИЙ АПАРАТ, ДІА-
ГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ**

Анотація. *Інноваційність не лише стає суттєвою рисою всіх сфер сучасного суспільства, але й об'єктивно детермінує інноваційний розвиток вищої педагогічної освіти як однієї з базових соціальних інституцій, що формує інноваційну особистість. Відтак питання готовності педагога до інноваційної професійної діяльності набуває нової актуальності. Метою статті є теоретичний розгляд проблеми інноваційної діяльності педагога загалом та його готовності до такої діяльності зокрема. Завдання полягають у визначенні сутності та структури готовності педагога до інноваційної діяльності. Проаналізовано теоретичні підходи вчених до структури та змістовного наповнення компонентів такої готовності. Авторами запропоновано структуру готовності педагога до інноваційної діяльності як інтегративної характеристики особистості. Обґрунтовано критерії та показники готовності, виокремлено рівні готовності педагогів до інноваційної діяльності (низький, середній, достатній, високий), запропоновано авторський діагностичний інструментарій визначення рівня сформованості готовності педагога до інноваційної професійної діяльності.*

Ключові слова: *готовність педагога до інноваційної діяльності; діагностика готовності педагога; інноваційна особистість; показники та критерії готовності до інноваційної діяльності; структура готовності педагога*

© Желанова В., Леонтєва І., 2024

© Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024

Вступ. Відтоді як на початку ХХ століття Г. Тард і Й.А. Шумпетер у своїх працях обґрунтували зв'язок між інноваціями та економічною динамікою суспільства минуло чимало часу. Феномен інновацій зазнав серйозної смислової трансформації і на сьогодні в науковій літературі існує два підходи до його визначення: вузький

(соціально-економічний) та широкий (соціально-філософський). Прибічники традиційного підходу вбачають в інноваціях лише її ринкову значущість, прибутковість, комерційний ефект, натомість прибічники другого підходу стверджують, що природа інновацій універсальна, вона проявляється в кожній функціональній підсистемі

мі суспільства, відбиває динаміку сучасного життя і стимулює розвиток усіх його сфер: економічної, політичної, соціальної, духовно-культурної [6]. Наразі відбувається перехід від суспільства, заснованого на індустріальних технологіях, до суспільства, основним індикатором прогресу якого є інновації. В інноваційному суспільстві інновації та інноваційність особистості стають імперативом [5]. Вже понад 40 років пульс глобальних інноваційних тенденцій щорічно вимірюється та відображається у різноманітних рейтингах. у 2023 році Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) оприлюднила щорічний звіт Global Innovation Index, в якому представила рейтинг найбільш інноваційних економік та кластерів світу. Україна посіла 55 місце зі 132 можливих [10]. Зауважимо, що глобальний індекс інновацій базується на понад 80 показниках інноваційного потенціалу, включаючи витрати на освіту загалом та позицію найкращих університетів у рейтингу QS World University Rankings [8]. Відтак, головний вектор розвитку вищої освіти в Україні має визначати інноваційність та підготовка компетентного, конкурентоспроможного, інноваційно зорієнтованого фахівця. «Лише сформувавши інноваційну особистість, здатну до творення змін і прийняття змінності, — зазначав В. Кремень, — ми зможемо стати конкурентоспроможною нацією» [1]. Відтак питання готовності сучасного педагога до інноваційної професійної діяльності набуває особливого сенсу й актуальності. Однак, спостерігається деяке протиріччя між декларованою готовністю педагога до інноваційної професійної діяльності та її результативністю й продуктивністю, що зумовлює необхідність виявлення рівнів розвитку готовності педагога та діагностичного інструментарію для їх встановлення.

Метою статті є теоретичний розгляд проблеми інноваційної діяльності педагога загалом та його готовності до такої діяльності зокрема. Завдання полягають у визначенні сутності та структури готовності педагога до інноваційної діяльності, обґрунтуванні критеріїв і показників готовності, виокремленні рівнів розвитку феномену та діагностичного інструментарію для його визначення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення наукової літератури, присвяченої проблемі інновацій в освіті, інноваційності розвитку вищої освіти та інноваційній особистості засвідчило динамічний розвиток цієї сфери та широкий інтерес науковців до окресленого феномену. Зокрема, зміст зарубіжних досліджень узагальнено можна представити у трьох аспектах: фокус на майбутнє (такі дослідники, як Kukulska-Hulme, Bossu, Coughlan та інші (2019; 2021), підкреслюють, що інноваційна педагогіка спрямована на творення кращого майбутнього; Konst та Kairisto-Mertanen (2018) вивчають впро-

вадження інноваційної педагогіки у вищій освіті як відповідь на виклики майбутнього); роль педагогів (Ferrari, Cachia та Punie (2009) досліджують роль викладачів у стимулюванні креативності та інноваційності студентів в навчанні); комплексні дослідження (Santos, Figueiredo та Vieira (2019), Walder (2014) та Zhao, He та Su (2021) ґрунтовно вивчають педагогічні інновації та умови їх успішного впровадження у вищій освіті). Вітчизняні наукові розвідки охоплюють таку проблематику: теоретичні засади (В. Кремень, В. Паламарчук, О. Савченко та С. Сисоєва вивчали сутність педагогічних інновацій, а М. Братко й М. Козир — основні положення педагогічної інноватики як об'єкта і предмета вивчення у вищій школі); інноваційні процеси (І. Дичківська та М. Кларін досліджували сутність та структуру інноваційної діяльності, Л. Ващенко, Л. Даниленко та Л. Хоружа вивчали управління інноваційними освітніми процесами, В. Желанова досліджувала інноваційні виміри сучасної вищої освіти та модель інноваційної особистості, а І. Леонтєва — модернізаційні ризики інноваційного розвитку вищої освіти в Україні); інноваційна вища освіта (О. Дубасенюк та В. Огнев'юк досліджували проблему інноваційності вищої освіти загалом, І. Гавриш, Ю. Завлевський, Л. Козак, С. Паламар та В. Химинець вивчали аспекти готовності та підготовки здобувачів вищої освіти до інноваційної професійної діяльності); інноваційні освітні технології досліджували В. Бондар, О. Матвієнко, О. Пометун та С. Сисоєва.

Виклад основного матеріалу. У сучасній вищій освіті науковці (Желанова В., 2022) виокремлюють три інноваційних її виміри: концептуально-інноваційний, технологічно-інноваційний та комунікативно-інноваційний. У нашому дослідженні ми зосередимося на професійно-особистісному аспекті інноваційності в освіті, оскільки саме крізь його призму ми можемо актуалізувати феномен готовності педагога до інноваційної діяльності [2]. Визначимося з вихідними позиціями поданої статті, пов'язаними з феноменом готовності педагога до інноваційної професійної діяльності. До таких ми відносимо «інноваційність особистості», «інноваційна особистість», «модель інноваційної особистості». Ми розуміємо *інноваційність* як певну спрямованість і спроможність суб'єкта інноваційної діяльності до впровадження/застосування нововведення у тій чи іншій сфері діяльності, що ґрунтується на його готовності до інноваційної діяльності (інновативність) та комплексі знань та умінь (інноваційна компетентність), що забезпечать успіх його професійної діяльності на засадах інноваційності [4].

Оскільки семантичні складники поняття «інноваційна особистість» («особистість» й «інновація») мають усталені традиції наукових розвідок та артикульовані позиції щодо їх трак-

тування, що було нами детально розглянуто у попередніх публікаціях (Желанова В., 2023), вважаємо доцільним не зупинятися на понятті, лише зазначимо, що така особистість завжди є продуктом і суб'єктом інноваційного суспільства, докорінно відрізняється від особистісних синдромів постіндустріального суспільства та головним ресурсом успіху сучасного суспільства [3]. Ґрунтуючись на виокремлених раніше наукових позиціях, а також положеннях структурно-динамічного підходу нами було розроблено модель інноваційної особистості [Там само]. Презентована модель є концептуальною, прогностичною, інтегрованою й структурно-динамічною та містить такі компоненти: *інноваційна спрямованість*, що є сукупністю мотивів (полімотивація), потреб, цінностей і установок, пов'язаних з уявленням особистості як суб'єкта інноваційної діяльності; *інноваційно-когнітивний компонент*, що пов'язаний з інтелектуально-пізнавальними можливостями психіки особистості, зокрема такими особливостями мислення як креативність, гнучкість, когнітивна активність, стиль та динаміка розвитку мислення; *інноваційно-праксіологічний компонент*, що представлений системою умінь, пов'язаних з інноваційною діяльністю та інноваційною поведінкою; *рефлексивно-прогностичний компонент*, що ґрунтується на рефлексивно-антиципаційних механізмах психіки, що уможливають аналіз, відбір та збереження подій минулого й активне оволодіння перспективою майбутнього [Там само].

Розроблена модель інноваційної особистості не лише дозволила описати широкий спектр характеристик, які сприяють інноваційній діяльності, але дала цілісне уявлення про те, яким має бути педагог, готовий до інновацій, розробити на її основі структуру готовності педагога до інноваційної діяльності.

На думку вітчизняних дослідників (Л. Хоружа, В. Желанова, М. Братко, С. Паламар, І. Леонтєва, 2023), інноваційна діяльність педагога передбачає відхід від традиційних неефективних моделей професійної діяльності в умовах трансресивності сучасного суспільства, оновлення змісту та технологій сучасної вищої освіти на основі інновативної спрямованості суб'єктів освітнього процесу [7]. Відтак, інноваційний вимір його діяльності може бути представлений у чотирьох напрямках: аксіологічному, змістово-діяльнісному, комунікативному та рефлексивному.

Окреслені вихідні положення уможливили тлумачення поняття «готовність педагога до інноваційної діяльності» як професійно-особистісне утворення сучасного педагога, що має чотирикомпонентну структуру, представлену: інноваційно-особистісною спрямованістю; інноваційною обізнаністю; змістово-інноваційною діяльністю та рефлексією особистості свої інноваційності. Більш детально структура готовності педагога до інноваційної діяльності та її обґрунтування було представлено в публікації «Transgressiveness, Innovation, and Readiness of the Modern Teacher for Change» (2023) [Там само].

Таблиця 1

Структура готовності педагога до інноваційної діяльності	Критерії	Показники
Інноваційно-особистісна спрямованість	Стимулюючий	ціннісне ставлення до інноваційності; адаптивність в умовах суспільно-особистісної невизначеності; потреба в оновленні стратегії професійної діяльності
Інноваційна обізнаність	ґностичний	обізнаність щодо фундаментальних знань, досягнень та сучасних трендів вищої освіти
Змістово-інноваційна діяльність	Процесуальний	урахування орієнтирів стратегічних нормативних документів, освітніх стандартів та потенціалу освітніх програм щодо змістового супроводу інноваційної діяльності, а також практичного контексту інноваційності
Рефлексія особистістю своєї інноваційності	Рефлексивний	усвідомлення потенціалу, оцінювання власних досягнень і задоволеності здобувачів освіти, прогнозування перспектив розвитку професійної інноваційності

Таким чином, досліджуваний феномен готовності педагога до інноваційної діяльності є складним інтегративним і багатоконпонентним професійно-особистісним утворенням, що харак-

теризується сукупністю ціннісно-мотиваційних складових, синтезу педагогічних і предметних знань, спеціальних компетентностей, творчо-продуктивної професійної практики та досві-

ду самопізнання й рефлексії. Кожен з визначених компонентів описаної структури потребує визначення відповідних критеріїв та показників, які, в свою чергу, сприятимуть розробленню діагностичного інструментарію й максимально об'єктивного визначення рівнів розвитку готовності педагога до інноваційної діяльності. Зауважимо, що американський соціолог Е. Роджерс (Rogers, 1983) виокремив чотири типи інноваторів, тим самим порушивши проблему ролі особистості в інноваційному процесі, її готовності до інноваційної діяльності. В межах розробленої типології дослідник окреслює такі суб'єкти інноваційного процесу: інноватори, схильні йти на ризик заради інновацій; 2) ранні споживачі, які сприймають інновації в цілому без особливих затримок; 3) пізні масові споживачі, представлені здебільшого скептиками; 4) повільні та «ті, хто запізнився», які є найбільшими консерваторами по відношенню до інновацій та інноваційної діяльності [9].

Окреслені у *Таблиці 1* критерії та показники готовності педагога до інноваційної діяльності у своїй сукупності стали підґрунтям для визначення чотирьох рівнів сформованості готовності педагогів: високий, достатній, середній, низький. Зазначені рівні розвитку готовності педагогів було схарактеризовано через ступінь виявлення тих чи інших показників.

Так, на *високому рівні* педагог демонструє ціннісне ставлення до інноваційності; сучасних трендів вищої освіти; адаптивність в умовах суспільно-особистісної невизначеності; відчуває потребу в оновленні стратегії професійної діяльності; демонструє обізнаність, ерудованість щодо фундаментальних знань та досягнень сучасної науки і трендів вищої освіти й інновацій; загальну поінформованість про нововведення в освіті; здійснює практичну діяльність інноваційного характеру: постійне оновлення змісту навчальних дисциплін на основі урахування інноваційних орієнтирів стратегічних нормативних документів, освітніх стандартів, інноваційного потенціалу освітніх програм; інноваційні дослідницькі проекти; оновленням дидактико-методичного супроводу навчальних дисциплін на засадах інноваційності; впровадження інноваційних технологій навчання та/або альтернативних ресурсів та ІК-інструментів в межах відкритого інноваційного освітнього середовища; демонструє усвідомлення власного інноваційного потенціалу у професійній діяльності; адекватне оцінювання інноваційності власної професійної діяльності, прогнозування її результатів й перспектив; відповідальність за успіхи та невдачі у професійній діяльності, в тому числі її інноваційної складової.

Для *достатнього рівня* характерним є розуміння педагогом інноваційності як орієнтування власної професійної діяльності, усвідомлення ним власного інноваційного потенціалу та інно-

ваційної культури; відкритість до нового та усвідомлений творчий характер педагогічної діяльності; стійкий інтерес до інновацій та сформовану потребу у професійному самовдосконаленні (інноваційна самодетермінованість); здатність до трансферу інновацій на локальному рівні, нетрадиційність у вирішенні деяких освітніх проблем та використання різноманітних освітніх інструментів; аксіологічний, змістово-діяльнісний, комунікативний та рефлексивний виміри інноваційної діяльності педагога достатньо виражені й збалансовані, що сукупно дозволяє йому інтегрувати, застосовувати та розповсюджувати інновації у професійній діяльності.

На *середньому рівні* педагог демонструє цілому позитивне ставлення до інноваційності сучасної освіти загалом та використання інновацій в педагогічній діяльності зокрема; демонструє обізнаність, ерудованість щодо фундаментальних знань та досягнень сучасної науки, а також загальну поінформованість щодо актуальних трендів вищої освіти й інновацій; демонструє бажання оновлювати зміст навчальних дисциплін на основі урахування інноваційних орієнтирів стратегічних нормативних документів, освітніх стандартів тощо; яке однак має ситуативний характер та потребує відповідного дидактико-методичного супроводу та/або навчання в межах підвищення кваліфікації; відсутність чіткого розуміння власного інноваційного потенціалу й прогнозів власної професійної діяльності в контексті її інноваційності; вибірковий інтерес до освітніх інновацій та несистемне їх використання у власній професійній діяльності.

Для *низького рівня* є нестійкий пізнавальний інтерес педагога до інновацій; відсутність цілісного уявлення про досягнення сучасної науки й тренди та інновації у вищій освіті; відсутність усвідомлення соціальної значущості інноваційної педагогічної діяльності та слабку орієнтацію в стратегічних нормативних документах, освітніх стандартах, програмах, проектах тощо; виявляє неготовність взяти на себе ініціативу та відповідальність за оновлення дидактико-методичного супроводу навчальних дисциплін на засадах інноваційності; відсутність потреби долучатися до інноваційної діяльності, вивчати інноваційний педагогічний досвід, оволодівати інноваційними інструментами понад обов'язкового мінімуму.

Розроблений критеріальний апарат став фундаментом для розроблення діагностичного інструментарію дослідження готовності педагогів до інноваційної діяльності. Загалом, діагностичний супровід уможлиблює відстеження особистістю рівня готовності до інноваційної діяльності, а своєчасна діагностика дозволяє виявити й коригувати певні проблеми, складнощі щодо мотивації, знань, застосування інноваційних практик, рефлексії та самооцінки, формування

інноваційної особистості. З метою визначення показників готовності педагога до інноваційної діяльності групою науковців було розроблено методику діагностики готовності педагога до інноваційної професійної діяльності, в основу якої було покладено анкету «Готовність викладача до інноваційної діяльності» (Хоружа Л., Желанова В., Леонтьєва І., Братко М.). Розроблена методика дозволяє визначити загальний показник готовності викладачів вищої школи до інноваційної педагогічної діяльності відповідно до її профілю, а саме:

1) інноваційно-особистісна спрямованість особистості, що корелює з аксіологічними, мотиваційними, адаптаційними аспектами готовності до інноваційної діяльності (ІОС);

2) інноваційний зміст професійної педагогічної діяльності, пов'язаний зі змістовим контентом на державно-нормативному та корпоративному рівнях (ІЗД);

3) інноваційність в професійній діяльності, параметрами якої є новий формат взаємин між суб'єктами освітнього процесу, впровадження інноваційного освітнього інструментарію (ІПД);

4) рефлексія та самооцінка, що корелює з рефлексивно-аналітичними механізмами особистості (РС) та виявити кореляційні зв'язки її рівня з віком, стажем роботи, наявністю наукового ступеня та вченого звання викладача.

Анкета містить перелік з 20 тверджень, згрупованих у чотири блоки (субшкали), що корелює з компонентами структури готовності педагога, і дозволяє педагогу самостійно оцінити за шкалою від 1 до 5 балів міру відповідності кожного твердження особистісним проявам. Далі кількісні показники субшкал профілю і загальний показник готовності педагога до інноваційної діяльності підраховуються за 5-бальною шкалою, враховуючи, що 1 бал означає низький рівень прояву цього показника, тобто свідчить про те, що певний елемент окреслених компонентів готовності педагога до інноваційної діяльності проявляється рідко і недостатньо виражено,

а 5 балів означає інноваційний ступінь прояву окремих елементів певного компоненту, тобто означає, що відповідний особистісний стан педагога проявляється завжди і дозволяє йому інтегрувати, застосовувати, моделювати та розповсюджувати інновації у власній професійній діяльності.

Інтерпретація результатів відбувається за кожною субшкалою (досліджуваний може набрати від 5 до 25 балів (максимальна сума балів, яку можуть набрати респонденти за проявами показників кожної субшкали складає: $X_{\text{мак}} = 25$ балів)). Загальний показник готовності викладача до інноваційної діяльності може коливатися в межах від 20 до 100 балів. Середній бал визначається за формулою: $X = X_1 + X_2 + X_3 + X_4$, де X — середній бал, X_i — число балів, яке набрав респондент за кожною субшкалою. Далі отриманий показник співвідноситься з відповідним рівнем залежно від кількості набраних балів: 100–75 балів — високий рівень розвитку готовності педагога до інноваційної діяльності; 74–50 балів — достатній рівень; 49–25 балів — середній та 24 бали й менше — низький рівень готовності педагога до інноваційної діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, розроблені нами структура, критеріальний апарат та діагностичний інструментарій дослідження готовності педагога до інноваційної діяльності дають змогу проаналізувати показники та рівні його готовності до такого роду діяльності, виявити й коригувати певні проблеми, складнощі щодо мотивації, системи знань, застосування інноваційних практик, рефлексії та самооцінки, загалом формування інноваційної особистості. Подальшого вивчення потребує аспект формування окремих складових готовності педагога в процесі професійної підготовки, зокрема акцентування уваги на них крізь призму вивчення інноваційно зорієнтованих освітніх компонентів, оскільки більшість з них вивчаються лише на другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях вищої освіти.

ДЖЕРЕЛА

1. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл та ін.; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. — К. : Інформсистеми, 2010. С. 315–333.
2. Желанова В.В. *Інноваційний вимір сучасної вищої освіти: аналіз напрямів*. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка». 2022. 1 (50). с. 145–148.
3. Желанова В.В. *Модель інноваційної особистості: структурно-динамічний підхід*. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2023. (39(1)). с. 12–18.
4. Леонтьєва І.В. *Реалії інноваційності розвитку вищої педагогічної освіти, або коли зникає інтернет*. Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2022. 38 (2), 57–62. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2022.389>
5. Леонтьєва І.В. *Інноваційність — conditio sine qua non розвитку вищої педагогічної освіти?* Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2021. 2 (49)). с. 92–96. Режим доступу: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38712/>

6. Клімова Г.П. *Феномен інноваційного суспільства в соціально-філософському дискурсі*. Конституційні засади розвитку інноваційного суспільства: зб. наук. пр. за матеріалами інтернет-конференції, 25 червня 2021 року. — Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. — С. 35–41. Режим доступу: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/17437>
7. Khoruzha, Liudmyla та Zhelanova, Victoria та Bratko, Mariia та Palamar, Svitlana та Leontieva, Inna (2023) *Transgressiveness, Innovation, and Readiness of the Modern Teacher for Change* In Proceedings of the 4th International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2023). с. 163–172
8. QS World University Rankings . Режим доступу: <https://euroosvita.net/index.php/?category=57>
9. Rogers E. Diffusion of innovation. San Fransisco : Free Press, 1983. 341 p
10. The Global Innovation Index 2023 captures the innovation ecosystem performance of 132 economies and tracks the most recent global innovation trends. Режим доступу: <https://euroosvita.net/prog/data/attach/8033/wipo-pub-global-innovation-index-2023.pdf>

REFERENCES

1. *Bila knyha natsionalnoi osvity Ukrainy [White Book of National Education of Ukraine]*. 2010. S. 315–333. [in Ukrainian]
2. Zhelanova, V.V. (2022) *Innovatsiyni vymir suchasnoi vyshchoi osvity: analiz napriamiv [Innovative dimension of modern higher education: analysis of directions]*. 1 (50). s. 145–148. [in Ukrainian]
3. Zhelanova V.V. (2023) *Model innovatsiynoi osobystosti: strukturno-dynamichnyi pidkhid [Model of innovative personality: structural and dynamic approach]* (39(1)). s. 12–18. [in Ukrainian]
4. Leontieva, I. (2022). *Realii innovatsiynosti rozvytku vyshchoi pedahohichnoi osvity, abo koly znykaie internet [Realities of innovation in the development of higher pedagogical education, or when the Internet disappears]*. 38 (2), 57–62. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2022.389> [in Ukrainian]
5. Leontieva, I.V. (2021) *Innovatsiynist — conditio sine qua non rozvytku vyshchoi pedahohichnoi osvity? [Innovation — conditio sine qua non of the development of higher pedagogical education?]*. 2 (49)). s. 92–96. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38712/> [in Ukrainian]
6. Klimova H.P. (2021) *Fenomen innovatsiynoho suspilstva v sotsialno-filosofskomu dyskursi [The Phenomenon of an Innovative Society in Socio-Philosophical Discourse]*. S. 35–41. <https://openarchive.nure.ua/handle/document/17437> [in Ukrainian]
7. Khoruzha, Liudmyla та Zhelanova, Victoria та Bratko, Mariia та Palamar, Svitlana та Leontieva, Inna (2023) *Transgressiveness, Innovation, and Readiness of the Modern Teacher for Change* In Proceedings of the 4th International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2023). с. 163–172. [in Ukrainian]
8. QS World University Rankings . Режим доступу: <https://euroosvita.net/index.php/?category=57> [in English]
9. Rogers E. Diffusion of innovation. San Fransisco : Free Press, 1983. 341 p
10. The Global Innovation Index 2023 captures the innovation ecosystem performance of 132 economies and tracks the most recent global innovation trends. Режим доступу: <https://euroosvita.net/prog/data/attach/8033/wipo-pub-global-innovation-index-2023.pdf> [in English]

Zhelanova V., Leontieva I.

TEACHER READINESS FOR INNOVATIVE ACTIVITY: STRUCTURE, CRITERIA, AND DIAGNOSTIC INSTRUMENTATION

Abstract. *Innovation has become an essential feature of all spheres of modern society, objectively determining the innovative development of higher pedagogical education as one of the basic social institutions that shapes an innovative personality. Therefore, the issue of teacher readiness for innovative professional activity is becoming increasingly relevant. The aim of this article is a theoretical consideration of the problem of innovative activity of a teacher in general and his readiness for such activity in particular. The objectives of the study are to define the essence and structure of teacher readiness for innovative activity. The theoretical approaches of scientists to the structure and content of the components of such readiness are analyzed. The authors propose a structure of teacher readiness for innovative activity as an integrative characteristic of the personality, consider the content of innovative-personal orientation (a set of motives, needs, values, attitudes that reflect a stable value attitude towards innovation; adaptability in conditions of socio-personal uncertainty; the need to update the strategy of professional activity on the principles of transgression), innovative awareness (erudition in fundamental knowledge and achievements of modern science and trends in higher education and innovation; general awareness of innovations in education), content-innovative activity (this component is associated with the*

constant updating of the content of academic disciplines based on taking into account innovative guidelines of strategic normative documents, educational standards, innovative potential of educational programs; implementation of innovative content in the educational process through an innovative format of interaction between subjects of the educational process) and reflection of innovativeness (awareness of one's own innovative potential in professional activity, including the feeling of a lack of knowledge about the technological support of the implementation of pedagogical innovations; evaluation of the innovativeness of one's own professional activity and forecasting its results and prospects) of the components of teachers' readiness for innovative activity. The criteria and indicators of readiness are substantiated, the levels of teachers' readiness for innovative activity are identified (low, medium, sufficient, high), and the author's diagnostic tool for determining the level of formation of teacher readiness for innovative professional activity is proposed.

Key words: *teacher's readiness for innovative activity; diagnostics of teacher's readiness; innovative personality; indicators and criteria of readiness for innovative activity; structure of teacher's readiness.*

*Стаття надійшла до редакції 02.05.2024
Прийнято до друку 16.05.2024*